

nibus reclusa est, fratres dilectissimi, dictum est quod omnes virginæ ornaverunt lampades suas; sed fatuæ non habuerunt oleum lampadibus præparatum; prudentes vero sumptuerunt oleum in vasis suis. Moram autem faciente sponse, dormitauerunt omnes et dormierunt. Media autem nocte clamor factus est, *Eccc sponsus venit, cito obviam ei. Tunc surrexerunt omnes virginæ illæ, et ornaverunt lampades suas; et cum fatuarum virginum lampades exstinguerentur, rogaverunt reliquas in quarum vasis erat oleum, ut eis darent de oleo suo; et illæ dixerunt: Ne forte non sufficiat nobis et vobis, ite potius ad vendentes et emite vobis. Dum autem irent emere, venit sponsus, et quæ paratæ erant intraverunt cum eo ad nuptias, et clausa est janua. Venerunt postea reliquæ virginæ dicentes: Domine, Domine, aperi nobis; quibus dictum est: Nescio unde estis. Quod cum ait, Sponsus moram faciente, dormitauerunt omnes et dormierunt, somnus ille mortem significat. Denique, sicut Apostolus ait, De dormientibus autem nolimus ignorare vos, fratres. Media nox quando clamor factus est, magnum significat diem iudicii; propter ignorantiam dictum est media nox, quia nemo scit quando aut qua hora dies iudicii veniat. Quod autem omnes virginæ ornaverunt lampades, et illæ fatuæ habuerunt aliquid olei, sed parum fuit, ut eis sufficere omnino non posset. Denique statim exstinguere [exstingui] cœperunt. Unde quantum possunt eum Dei adiutorio laborare debemus, fratres charissimi, ut quia in oleo misericordia vel charitas intelligitur, tantum reponamus in vasis animarum nostrarum, quantum nobis sufficiat in æternum. Nemini sufficit parum, fratres dilectissimi, nisi qui forte præ paupertate plus dare non prævalet; plena animæ lucerna opus est, ut per charitatis oleum lumen nostrum luceat in æternum. Cui Deus dedit largiorem substantiam quantum potest laxet manus ad eleemosynam, nec credat quod ei possit sufficere parum, sed se consideret unusquisque ex eo tempore quo sapere cœpit quantum debeat pro his quæ male cogitavit, male locutus, vel male operatus est, attendat multitudinem peccatorum, et singulorum pretia diligenter appendat; videat quantum debeat pro mendaciis, pro juramentis, pro periuriis, pro maledictis vel detractionibus, pro ebrietate, pro gula atque luxuria, pro cogitationibus sordidis, pro sermonibus otiosis. Consideret unusquisque ista omnia et his similia, quæ nec numerari possunt, et tunc agnoscat quantas eum eleemosynas oporteat exercere, qui etiamsi tot venderemur [toti venderemur], nisi præponderaverit Dei misericordia, restituere cuncta peccata non possumus, vel humiliter contrito et compuncto corde quantum possemus faciamus, et non pro laude humana, sed pro Dei præcepta [forte præcepto] et vite æternæ contemplatione faciamus. Quod autem dixerant virginæ fatuæ sapientibus, *Date nobis de oleo vestro; et illæ responderunt, Ne forte non sufficiat nobis et vobis, hoc æstimo humiliter dictum, quia tantus terror et tanta examinatio erit in die iudicii, ut etiam illi qui oleum misericordiam se intelligunt abundantius præparasse, metuant ne eis possit ad omnia peccata redimenda sufficere. Illud vero quod dictum est, *Ite potius ad vendentes et emite vobis, potest hoc de pauperibus intelligi. Ipsi sunt negotiatus qui oleum animarum lampadibus necessarius [forte necessarium] vendunt. Per ipsos enim hoc negotium Christus exercere consuevit. In ipsis enim accepit terrena repositurus æterna. Denique sic ipse dixit: *Quandis fecistis uni ex minimis istis, mihi fecistis. Lampades autem animæ intelliguntur. Vasa autem illa ubi oleum reservatur, conscientiarum bonæ significantur. Quid est autem oleum in vasis haberi, nisi intus in conscientia opera bona recondere? Et quia opera bona alii faciunt pro Dei amore, alii pro cupiditate laudis humanæ, virginæ illæ et quæ in corpore virginæ erant, et quæ se v. g. illæ psalmis, lectionibus, vel orationibus exercébant, totum hoc pro laude humana, non pro Deo****

vel pro æterna beatitudine faciebant, ideo morte interveniente, ubi ab eis cessavit laus humanum, simul illis defecit et oleum. Nam illud quod eis dictum est, *Ite potius ad vendentes et emite vobis, potest et sic accipi, ut vendentes intelligantur illi qui virginæ fatuæ blandis adulationibus prædicant. Unde intelligitur quod omnes qui laudes humanas accipere cupiunt, quod in opere Dei exercere videntur humanis assentionibus vendunt, accipientes vanam laudem et præmia æterna perdentes. Illæ autem virginæ quæ oleum habuerunt in vasis suis, omne opus bonum intus in conscientiam posuerunt, quia non pro laude, sed pro misericordia divina fecerunt. Hæc ergo fideliter cogitantes, fratres dilectissimi, quia parabola ista ad universam Ecclesiam pertinet, qui non possunt servare virginitatem corporis, integritatem custodiant cordis, ut si ad coronam martyrum sine virginum non potuerint pervenire, saltem vel omnium peccatorum indulgentiam mereamur accipere; virginæ vero quæ integritatem corporis, Deo auxiliante, custodiunt, totis viribus cum Dei adiutorio laborare contendant verbositatem fugere, detractionem vel murmurationem vel diaboli venena respuere, iuvicis superbiæque morbum quasi hostis gladium pertimescere, obedientiam humiliter custodire, nunquam senariis præcepta contemnere, lectioni et orationi insistere; si iudicantis non prohibet, ad vigiliis cum omni alertitate consurgere, sive in oratorio, sive in alio quolibet loco; semper quod ad obedientiam vel ad humilitatem pertinet studeant exose [ex ore] proferre; si tristem viderint, consolentur; si inobedientem agnoverint, castigare non cessent. Et quia in omni professione et boni inveniuntur et mali, et in Ecclesia Christi non solum triticum, sed etiam palea reperitur; inveniuntur, quod pejus est, clerici, monachi et sanctimonialia ita negligentes et tepidi, ut non velut spiritales apud dulcia animarum melia efficiant, sed velut crudelissima vespa venenatis lingue aculeis fratrum coram percutiant. Isti tales non adiutores Christi, sed defensores diaboli esse probantur, qui si forte viderint fratrem vel sororem contra seniorem superbo existere, non solum student mitigare, sed magis malignis sermonibus ad majorem eum favorem conantur accendere, dicentes quod hoc nec possit nec debeat diutius sustineri; hortantur etiam ut ista senioribus peniteat, quare eis paterna pietate admonere vel castigare voluerint. Sed quia in omni proposito, sicut jam diximus, non solum adiutores vel ministri diaboli ad inobedientiam vel superbiam callida susuratione succendant, adiutores Christi blanda adhortatione et sancto ac salubri consilio ad humilitatem vel mansuetudinem revocare contendunt. Illi enim qui in clero vel in monasterio positi et se et alios ad superbiam erigunt velut pharetræ sagittis diaboli plene simplicium coram percutere, et charitatem in eis, humilitatem vel mansuetudinem conantur extinguere, sed quia Deo proposito in medio palearum invenitur et triticum, anima sanctæ quæ velut armaria Christi spiritualibus antidotis plena esse probantur, quidquid illi vulneraverint celestibus medicamentis appositis curare non desinant, dicentes cuiusque superbo; Noli superbiere, frater, quia scriptum est: *Superbis Deus resistit. Noli irasci, quia scriptum est: Ira in sinu insipientis quiescit; et iterum, Ira viri justitiam Dei non operatur. Si forte inobedientem viderint, blande et humiliter dicunt: Noli esse inobediens, frater, quia scriptum est: *Obedientia super sacrificium. Et Apostolus clamat: *Obedite præpositis sicutis et subijcete eis, quia ipsi vigiliant pro animabus vestris tanquam rationem reddituri. Istæ animæ Deo plene si tepidum et negligentem viderint, de spiritali armari, id est de corde bono prolatis medicamentis ad compunctionem conantur accendere. Si detrahentem ac murmurantem viderint, dicunt ei illud B. Apostoli: *Neque murmuraveritis, sicut quidam eorum murmuraverunt, et perturb-*****

runt ab exterminatore. Neque detraxeritis. . . . A

loquendo adiutorem et defensorem justitiæ se esse cognoscit, gaudeat et Deo gratias agat et, ipso auxiliante, perseveret usque in finem; quia non qui cœperit, sed qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit: qui vero per superbiam, inobedientiam, vel invidiam adiutorem vel vicarium esse se sentit diaboli, doleat de præterito, caveat de futuro, et per humilitatem construat quod per superbiam tyrannidem destruxerat; mitiget mansuetudo quod malitia vel inobedientia exasperaverat, charitatis dulcedo componat; et dum adhuc anima illa tenebrosa quæ diabolo servire consueverat in isto mortali corpore retinetur, remedium sibi in die necessitatis acquirat, ut de sinistra translatus in dexteram cum ovibus Christi audire mereatur: *Venite, benedicti, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi.* Et licet hæc ita sint, fratres dilectissimi, hoc tamen oportet ut nec boni de sanctis meritis extollantur, nec illi qui mali fuerunt nimia desperatione frangantur, sed illi humiliter perseverent in bonis, et isti cito corrigantur a malis, ut cum dies iudicii venerit et bonos coronare possit vita integra. . . .

HOMILIA.

Doctrina abbatis Maurii de his qui in cuenobiis sunt.

In primis quidem si cœperit homo semetipsum agnoscere, cur creatus sit, et quæsierit factorem suum Deum, tunc incipit pœnitere super his quæ commisit in tempore negligentiae suæ. Et sic demum benignus Deus dat illi tristitiam pro peccatis, et post hæc iterum pro sua benignitate donat illi afflictionem corporis, jejunia et vigiliis et orationum instantiam, et contemptum mundi, ut libens illatas injurias sufferat, et in odium habeat omne refrigerium corporale, et diligat planctum magis quam risum. Post hæc, tribuit illi desiderium planctus et fletus, atque humilitatem cordis, ut trabem oculi sui consideret, non alterius festucam nitatur eruere; et dicat semper: *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, et peccatum meum contra me est semper (Psal. L).* Et ut diei exitus sui memor sit, et quomodo in conspectu Dei occurrurus sit, sed et iudicia et pœnas describat in conspectu mentis suæ, nec non etiam meritos honores qui dantur sanctis. Si autem viderit quia hæc illi suavia sunt, tentat eum si abrenuntiat voluntatibus suis, et resistit adversus impugnationes hujus mundi principis, qui vinxerat eum prius esca variæ delectationis quæ mollire facit eum, ut rursus prope modum vincere queat. Sed et lassitudinem corporis et desiderii longinquitatem, dicentibus illi cogitationibus suis, *Quanto temporis spatio hunc laborem sufferre poteris? Et quia ardui laboris sit ut mereatur quis habitatorem Deum habere, præsertim tu qui multa peccasti: et quanta tibi possunt a Deo remitti peccata? Si autem cognoverit quia cor illius firmum est in timore Dei et non dimittit locum suum, sed fortiter resistit cogitationibus, tunc veniunt illi sub occasione justitiæ cogitationes, dicentes: Peccasti quidem, sed pœnitentiam egisti, jam sanctus es, et læcunt illum recordari quorundam hominum peccata qui non egerunt pœnitentiam, superseminantes illi in corde vanam gloriam. Non solum vero hoc, sed etiam faciunt quosdam homines laudare eum subdole, et provocare ad opera quæ ferre non potest, immittentes illi cogitationes in animam non vespenti et non bibendi, nec non et vigiliarum, et multa alia quæ dicere longum est. Et facilitatem ei ad hæc perficienda tribuunt, si quomodo eum ad hæc alliciant, præcavente Scriptura et dicente: *Ne declinaveris ad dexteram nec ad sinistram, sed rectum iter ingredi (Deut. v. et xvii).* Si autem benignus Deus perspexerit quia nulli horum acquievit cor ipsius, di-*

cente David et de hujusmodi tentationibus significante: *Probasti cor meum, et visitasti nocte; igne me examinasti, et non est inventa in me iniquitas (Psal. xvi).* Et hoc perspicendum cur in nocte dixerit et non in die; videlicet quia circumventiones inimicorum sunt, sicut beatus Paulus dicit, *non esse nos filios tenebrarum, sed lucis, quia filius Dei dies est, diabolus vero nocti assimilatur (I Thess. v).* Si vero hæc omnia bella supergressa fuerit anima, tunc incipiunt se illi immittere adversæ [adversariæ] cogitationes, fornicationis desiderium, et nefandum stuprum puerorum. In his igitur omnibus infirmatur anima et cor tabescit, ut impossibilia sibi credat esse custodiam castitatis, subjungentes illi, ut dixi, temporis prolixitatem, virtutem laboris. Et quia grande sit onus ipsarum et importabile, subjungentes illi infirmitatem corporis et fragilitatem naturæ. Si autem ad has impugnationes non lassaverit, tunc benignus et misericors Deus immittit illi virtutem sanctam, et confirmat cor ipsius, et dat illi lætitiæ et refrigerium et possibilitatem, ut fortior inimicis inveniat, ut illorum adversus eum impugnatio non prævaleat, timentes eam quæ inhabitat in eo virtutem. Sicut sanctus Apostolus dicit, *contendite et accipietis virtutem.* Hæc quippe est virtus de qua beatus Petrus ait: *Hæreditatem incorruptam, et immarcescibilem, conservatam in cœlis, qui in virtute Dei custodimini per fidem (I Petr. i).* Tunc benignus et clemens Deus, si viderit quia cor ipsius corroboratum est super inimicos suos, paulatim subtrahit virtutem quæ illi opulabatur, et concedit inimicis impugnare eum variis concupiscentiis carnis, nec non vanæ gloriæ, cupiditatis, et superbiæ, et cæterarum quæ ad perditionem pertrahunt, et prope modum assimiletur navi quæ sine gubernaculo in scopulis huc illucque offendit. Cum autem cor illius emarcuerit in his, ut ita dicam, et defecerit ad singula tentamenta inimici, tunc Deus amator hominum, curam habens creaturæ suæ, immittit illi sanctam virtutem, et confirmat eum, subjiciens cor et animam et corpus ipsius, et omnia viscera ejus sub jugo Paraclæti, ipso Domino dicente: *Tollite jugum meum super vos, et discite a me quia mitis sum et humilis corde (Matth. xi).* Et sic demum benignus ille Deus incipit adaperire oculos cordis ipsius, ut intelligat quoniam ipse est qui confirmat eum; et tunc vere incipit homo vere nosse honorem dare Deo, cum omni humilitate et gratiarum actione, sicut David dicit: *Sacrificium Deo spiritus contribulatus (Psal. L).* et mansuetudo efficitur cordium. Cum igitur in his omnibus fuerit probatus, tunc incipit illi Spiritus sanctus revelare cœlestia: hoc est quæ sanctis jure meritoque debentur, et his qui sperant super misericordiâ ejus. Et tunc reputat homo secum illud apostolicum dicens: *Quis non sunt condignæ passionis hujus temporis ad futuram gloriam quæ revelabitur in nobis (Rom. viii).* Et illud Davidis: *Quid enim mihi restat in cœlo, et a te quid volui super terram (Psal. lxxii)?* Hoc est: o Domine, quanta mihi paraveras in cœlo, et ego quid a te querebam in vita mortali? Et sic revelata illi sunt tormenta quæ passuri sunt peccatores, et multa alia quæ nunc tacente vir sanctus intelligit. Post hæc vero omnia, incipit Paraclætos inire pactum cum puritate cordis ipsius, et animæ firmitate, et sanctitate corporis, et cum spiritu humilitatis facit eum supergrosi omnem creaturam, et ut non loquatur os ejus opera hominum, et ut recta oculis suis videat, et ori suo custodiam ponat, et iter rectum faciat gressibus suis, et ut justitiam habeat manuum suarum, hoc est operum et orationis instantiam, nec non afflictionem corporis, et vigiliarum frequentiam. Et hæc disponit cum eo in mensuram et discretionem, et non in turbulentiam, sed in quietem. Si vero mens ipsius dispositionem Spiritus sancti contempserit, tunc virtus quæ in eo collata fuerat, discedit, et sic eadem pugna efficiuntur in corde ejus et conturbationes, et conturbat eum passiones corporis per momenta singula.